

PREDICATORIULU

Sateanului Romanu.

FOIA BASERICÉSCA

pentru predici si articlii din sfer'a basericésca.

Striga cu taría si nu inceta
Ca trambiti'a-ti inaltia vócea t'a!
Isaia c. 58 v. 1.

Predic'a XLII.

SERBATÓREA NASCEREI DOMNULUI NOSTRU ISUSU CHRISTOSU (S. CRACIUNU).

~~~~~  
**Predica premiata cu trei galbeni imp.**  
~~~~~

ISUSU NASCUTU IN SERACÍA — CELU MAI MARE PRIETENU SI
BENEVOITORIU ALU SERACILORU.

Astadi Vi s'a nascutu Mantuitoriu, carele este Chris-
tosu Domnulu, in orasiulu lui Davidu; si acest'a
vá fí semnu: veti aflá prunculu înfa-
siatu în esle. **Luc'a 2. II.**

Minunea necuprensa de mentea omenésca, cu privire la
mantuirea si rescumperarea omenimei, ce o au predísu profetii
Testamentului vechiu, adúnciti fiendu cu mentea loru in un'a
uimire santa, in unu estasu domnedieescu, — se împlenesce
astadi pr'în nascerea Mantuitoriului nostru Isusu Christosu.
Astadi este acea di mare si însemnata, în carea sórele, — dupa
cum predísera profetii, — stralucesce de siepte-ori mai frumusu

cá mai 'nainte ; astadí délurele, màgurele si luncele saltéza cá cerbii ; astadí déca s'ar' aduná la unu locu toti cedrii si lemnele Libanului si cu ele s'ar' arde tóte animalele de prin pàduri si desisfuri, — abia s'ar' poté aduce lui Domnedieu jertfa si ardere vrednica de îndurarea, ce ni-o aréta elu în acésta dí ; cu unu cuventu : astadí întrég'a lume crestina saltéza si jóca de bucuría preste nascerea Mantuitoriului ei !

Si întru adevéru serbatóre pré marita serbamu noi astadí Iubitii mei ; — serbatóre domnedieésca, în carea nunumai filii lui Adamu canta cantari de bucuría, cà însii-si si angerii din ceriuri întonéza ímnuri înalte cantandu : „ marire întru cei de susu lui Domnedieu, — pre pamentu pace sí între ómeni buna-voire ! “ La acésta cantare muntii se clatina, délurile resuna, vâlile dau viersu de pré-marire Celui pré înaltu !

Se respicamu sí noi cu budiele nóstre acestu cantecu de bucuría ; dar' mai cu séma 'lu secundati si conglasuiti voi seraciloru, cari ve amariti viéti'a vóstra cu lipse si neajunse, voi, cari întru sudórea faciei vóstre ve cascigati pana de tóte dílele ; voi aveti mai multu dreptu se ve desfetati astadí preste nascerea Domnului ; dá, voi trebuie se ve bucurati mai multu în acésta dí, càci acel'a, carele s'a nascutu astadí ve este celu mai mare priétenu, celu mai scumpu benevoitoriu, ce numai 'lu poteti avé !

Dar' pentru-cá se fíu bene íntielesu, I. m., vréu a ve arétá, cà se dau mai multe plese de seraci. Si eu numai pre unii din acestia i tienu îndreptatíti a se bucurá preste nascerea Domnului. Suntu unii dintre crestinii nostri, cari in lipsele loru nu voiescu a se ajutá cu unele mediúlóce iertate si placute lui Domnedieu, ci nèvalescú pre ascunsu, bá chiaru si cu poterea, asupr'a bunuriloru vecinului si ínstrainandu-le-'si íneca sufletulu loru în marea pecatului ; suntu apoi altii, cari petrecandu-'si dílele intru lenevire, betía si fapte rele — ambla goli si lipsiti ; mai suntu unii,

cari candu i ajunge cev'a sórte nefericita, cev'a lipsa si necasu se aréta fórte nemultiamiti, murmuréza contra lui Domnedieu, bá nu arare-ori 'lu injura (suduescu) cu celea mai înfioratórie sudalme; ér' altii in seracia si necasu se aréta atátu de nestatornici, încatu suntu in stare a-'si vende credenti'a, nevinovati'a, trupulu si sufletulu pentru unu pretiu bagatelu, ce li s'ar' paré, cà li-ar' îmbunetati starea loru! Toti acestia nu suntu seracii, cari suntu iubiti de Christosu si cari trebue se se bucure de nascerea lui; nu, unii cá acestia suntu inimicii lui Isusu! Talharii, cari nu încetéza de a face rele si nu se întorcu cu lacrimi asemenea celui de pre cruce; lenesii, betívii, curvarii; apoi înjuratorii si cei nestatornici in credentia, — fía acestia ori-cátu de seraci, ori-cátu de lipsiti, — nu suntu priétenii lui Isusu, ci din contra vràsimasii lui!

Toti acestia nu se potu dar' bucurá întru nascerea lui Isusu. Suntu in urma unii seraci, cari ori-ce sórte aspra i-ar' ajunge — se odichnescu, cá dreptulu Jobu, în voi'a lui Domnedieu, nisuin-du-se a-'si cascigá mai multu comorile virtutiloru, decatu ale demoniloru. Si acestia suntu, Iub. m., seracii, cari suntu iubiti de Christosu, acestia suntu priétenii lui cei buni, despre unii cá acestia întarescu eu, cà au causa drépta de a se bucurá astadi mai multu cá toti celialalti ómeni; càci astadi s'a nascutu prietenulu si benevoitoriulu loru celu mai mare. Dá, Christosu este

I. prietenulu celu mai mare alu acestoru seraci, pentru-cà elu i pretiuesce si iubesce, precum se vede din nascerea sa de astadi,

II. Christosu este benevoitoriulu celu mai scumpu alu loru, pentru-cà elu le ajuta mai multu, precum se vede din invetiaturele sale cele mantuitórie.

Despre acestea voiu cuventá astadi.

Fíti cu luare amente!

I.

Pre acel'a 'lu tienu eu pre dreptu a fi celu mai bunu amicu alu seraciloru, carele din iubirea catra densii — însusi pre sene se lasa a fi seracu, carele tóte comorile si avutfele lumei le urgîsesce pretiuindu pre seraci mai multu chiaru si decatu pre principii pamentesci. Si Isusu a fostu acest'a. Unde mai aflamu noi unu asemenea priétenu si adoratoriu alu seracímei? — Se cumpanimu numai pucinelu tain'a cea necuprensa de mentea nóstra a dílei de adî! — In decursu de 4000 de ani dela caderea stramosiului nostru, — omenimea, si mai alesu dreptii Test. vechiu, au strabatutu ceriulu cu rogatiuni ferbenti pentru venirea Rescumperatoriului. Oh! de ar' veni odata doritul Mesía: voi nuoriloru rourati-ni-lu, voi ceriuriloru sloboditi-ni-lu pre aripele curcubeului!

Acésta erá dorenti'a comuna.

Veni în urma împlenirea timpurilor — si Rescumperatoriulu lumei erá se se nasca.

Nazaretulu trebuì se fia locul fericitu, în care Cuventulu erá se se faca trupu; Vifleimulu trebuì se fia locul benecuventatu, în care se se nasca. Si cene este acel'a, care s'a nascutu astadi?

Elu e Domnedieu si omu, càci numai unu Domnedieu-omu poteá face destulu dreptatiei nemargenite alui Ddieu, vatemata prin pecatu! Elu este, precum 'lu numesce Archange-lulu fiiulu celui pré Inaltu; elu este imperatulu imperatiloru, domnitoriulu tuturoru puterniciloru pamentului, elu este acel'a, prin care si fora de care nemicu s'a facutu, ce s'a facutu ¹⁾ in lume, acel'a, care stede de-adrépt'a Tatalui si e

¹⁾ Joanu Ev. I.

un'a cu Tatalu, carele e pré-marirea Tatalui si icón'a fientiei acestui'a; pre scurtu: elu este acel'a, carele fiendu Domnedieu — s'a îmbrăcatu in trupu omenescu pentru rescumperarea noastră — fora de a încetá inse de a fi si Domnedieu!

Sî déca me uitu eu astadf cu ochii mentfei mele — la loculu, in care se nascu Mantuitoriulu... óre ce întempina privirea mea? Se me încREDU eu ochiloru? — Acestu împeratu nemoritoriu alu tempuriloru, alu ceriului si alu pamentului, carele crea tóte corónele si vredniciele din lume — jace in unu staulu (grajdu) simplu afora de cetatea Jerúsalemului!...

Lucru de miratu, I. m., — Vifeimulu pre toti ómenii adunati la conscriptiune i-a primitu in sinulu seu si numai pentru mam'a fiului lui Domnedieu nu a avutu unu anghiu, unde se-o astedfe, pentru-cá se nasca pre domnedieesculu Mantuitoriu, elu trebui se se nasca in staulu, — se jaca între vite.

Oh, Mantuitoriule! Domnedieulu cugeteloru mele, in ce stare apusa Te vedu eu astadf! Cátu de seracu sî uitatu te vedi Tu acum'a! Acum'a se potu aplecá mai potrivitu cuventele este din rostulu teu celu domnedieescu: „paserile ceriului 'si au cuiburile loru, vulpile viezuníele sale — numai fiulu omenescu nu are locu, unde se-'si plece capulu seu“¹⁾; si totusi Tu esti unu împeratu, fiulu lui Domnedieu, esti Domnulu ceriului si alu pamentului! Dar' care e palatulu teu? — Unu staulu (grajdu) simplu si seracu? Care e coron'a ta? Coron'a ta e împletita din spini? Care e scepstrulu (toiagulu imperatescu alu) teu? — Scepstrulu teu e tresti'a! Care este tronulu teu? — Tronulu teu este eslea! Cariu suntu padfitorii tei? — Padfitorii tei suntu pastorii? Care este patulu teu celu de púrpura sî visonu? — Patulu teu imperatescu suntu pa-

¹⁾ Mat. Ev. VIII. 20.

iele si ascernutul vitelor! Care este music'a, ce te încungiura cá pre imperatul tuturor? — Music'a ta este mugitul animaleloru necuventátorie..... ba nu, aci întreci pre toti imperatii pamentului, aci se dovedesce mai apriatu domnedieirea ta, music'a ta este cantarea angeriloru: marire întru cei de susu lui Domnedieu, pre pamentu pace si intre ómeni buna-voire!

Oh, taina necuprensa a întrupàrei Domnedieului nostru!

Dar' pentru-ce óre s'a nascutu Mantuitoriulu nostru in starea cea mai apusa a seraciei? Pentru-ce 'si-a alesu elu in tóta viéti'a sa sórtea cea mai amara si mai seraca? Au nu s'ar' fi potutu elu nasce din un'a muiere, ce ar' fi portatu pre capulu seu corona? au nu 'si-ar' fi potutu alege spre locuintia unu palatu îmbracatu in purpura si visonu, unde ar' fi potutu traí in prisosinti'a tuturor bunuriloru? — Oh! tóte acestea le-ar' fi potutu, inse totusi pentru-ce nu a facutu acést'a? — Scíu, cà-'mi veti raspunde, I. m., cu s. Apostolu Pavelu: „pentru noi s'a facutu seracu, cà-ci elu erá avutu“¹⁾, — si aveti totu dreptulu; inse dupa învetiaturele tuturor santiloru parenti ai Basericeii acést'a e respunsulu celu mai nimeritu: Isusu a voit u a se nasce si a traí in un'a seracia atatu de apasatória din iubirea catra seraci, elu voi a fi asemenea acestor'a, càci i iubesce.

Din acésta iubire catra seraci mai voi a se nasce din un'a mama seraca, decatu din un'a avuta, i mai placu staululu vitelor, decatu palatiulu imperatiloru; 'si alese mai cu placere îmbracamentea simpla, decatu purpur'a si visonulu; mai voi a flamendí si însetosiá decatu a traí in prisosintia!

Vedeti seraciloru si lipsitiloru, — Isusu intru atât'a ve iubesce încatu sí la nascerea sa voi a se face voue asemenea! Fapta

1) II. Cor. III.

alésa si marita — acésta, precátu de mangaiatória pentru seraci, — pre atátu de oboritória pentru avuti! Voi seraciloru sunteti prietenii iubiti alui Isusu, — si ce póftiti mai multu? Ce ve pasa déca boerasiulu avutu ve privesce numai preste uméru cu ochi cordisi si nu vorbesce cu voi, decátu numai nesce vorbe scóse cá din gur'a altui'a? Ce ve pasa déca serací'a nu ve póte întende desfetarile lumei acestei'a? — Isusu este prietenulu vostru, fratele vostru, — si déca 'lu aveti pre elu — aveti totul! — Ann'a cea stérpa plangea inaintea sociului pentru nerodirea de fii, la ce sociulu seu i díse: De ce plangi Anna, pentru-cà esti stérpa? tu me ai pre mene, si nu-'ti sùm eu mai multu tte decátu 10 fili? Asia chiaru vorbesce sí Isusu catra voi seraciloru! Voi plangeti, se pare-cà díce elu, pentru-cà serací'a nu-'si afla priéteni aci pre pamentu: un'a plangere acést'a asia de vechia, cá si lumea; dar' totusi voi me aveti pre mene de prietenu, si dóra nu ve sùm eu mai bunu cá 10 seau 100 de prieteni?

Póte-se dá óre mai mare mangaiare, I. m., pentru cei seraci decátu acésta? Au nu e acést'a un'a încuragiare destulu de poternica pentru de a suferi serací'a?

Oh! — díce acel'a, care judeca lumea dupa cele din afora, — oh, déca asiu fi si eu atátu de norocosu cá se am bani multi, vestmente frumóse, locuintia pompósa cá si cutare si cutare! Si pentru-ce judeca elu astfeliu? — Pentru-cà este legatu si nu se pote despartí de desiértatiunea, iubirea si pretiuirea lumei acestei'a! Elu cugeta, cà tóta mantuinti'a si fericirea omului stà numai in bani multi, vestmente alese si locuintia pompósa! Nu scéie, cà atari lucruri numai lumea le pretiuesce multu, ér' Domnedieu intru nemicu! Mantuitoriulu nu voì palatie, nu pompa, nu splendóre, ci elu cercà serací'a! Elu insusi voì a se dediosí pre sene, si a se îndestulí cu eslea animaleloru si cu locuinti'a

teslariului! Si ce exemplu frumosu de umilintia este acest'a pentru noi!

Nece unulu din noi, I. m., nu este scutitu si feritu de necasuri si lipse! Toti suntemu scrisi, mai susu seau mai diosu pre list'a suferentieloru din acést'a lume, cari tóte ni cauzeza in dílele vietiei nóstre amaratiuni, superari si chinuri! Ci între tóte aceste se privimu numai la icón'a lui Isusu! Elu de buna-vóia voi a fi seracu si necasítu; seracu si printre necasuri intrà in lume, intru aceste vietii, între persecutiuni si góne 'si indepleni opulu seu celu mare alu Rescumperarei! Si ce exemplu frumosu avemu noi in elu de a suferi tóte strembatatíle si venturile aspre ale sortiei!

Iérn'a este, I. m., dintre tóte anu-tempurele cea mai neplacuta pentru omu si fapture; gerulu ei celu aspru desbraca natur'a frumoása de frumsetiele sale, pomii si plantele suntu lipsite de frundie, tóte hotarele suntu góle, pustie si uritióse, numai bur'a cea grósa si viscolele se încrucisiéza pre de-asupr'a loru; campíi, gradine, livele — tóte suntu posomorite si sterpe, cá-si candu nece-odata n'ar' fi avutu pre densele frupte; — asemenea nóptea e cu multu mai fiorósa si mai urita cá diu'a! Noi ómenii suntemu nóptea cá orbi, nu vedemu nemicu; tóte animalele se tragu catra culcusiurele loru, chiaru si fiérelle selbatece se ascundu in vizuniile sale — dupa-ce 'si afla hrana; bolnavulu suspina tóta nóptea, càci dorerile i se paru mai apesatórie, ascépta cu doru se reverse díorile, — tóta ór'a i se pare unu anu! — si éta, Mantuitoriulu nostru 'si-a alesu chiaru iérn'a ghiaciósa, tocmai nóptea fiorósa de momente pentru de a-'si începe viéti'a sa!

Adamu, stramosiulu nostru, 'si-a inceputu cu multu mai feresce viéti'a sa, pre elu 'lu salutara mai antaiu radfele placute a sórelui de primavéra, traí in prisosenti'a toturoru bunuriloru.

Si oh! pentru-ce Tu, domnediescule Mantuitoriu, Domnule alu ceriului si alu pamentului, carele porti cursulu sórelui; Tu, la acarui cuventu s'au facutu tóte corpurele ceresci si le-ai desemnatu si aretatu toturoru cursulu seu, Tu, care ai facutu schimbarea anu-tempureloru — pentru-ce nu 'ti-ai alesu la nascerea ta anu-tempulu celu mai frumosu, díu'a cea dulce si desfătăória de Maiu?!

Oh! Tu ai voitu se fi un'a oglinda, unu exemplu totororu, cá toti se invetie dela tene ce trebue se tiena si cugete despre lume, despre bunurile, frumsetiele si desfetarile sale!

Vedeti, Ve dícu inca una-data, ce alipire si iubire a aretatu bunulu nostru Isusu catra cei seraci si lipsiti! Dar' cu cátu se va întari acestu adeveru mai multa, déca ve voiu spune, cà ins'asi Baseric'a, ce o-a întemeiatu elu, a constatu la începutu numai din ómeni seraci, din pescari, vâmasi si díleri, cari cu sudóre crunta se tieneáu de pre un'a dí pre alt'a! Pre acésta Baserica 'si-o-a sigilatú cu scumpulu seu sange, fiacarui medulariu alu ei i-a insemnatu pre fruntea sa unu semnu! Semnulu acest'a e: crucea, pocainti'a si lapedarea de sene! Toti cei lipsiti, ce plangu si suspina afla in acestu semnu un'a mangaiare dulce! Afla óre acésta mangaiare sí cei avuti? — Mai cà nu! Despre acestu adeveru ne convinge ins'asi istori'a dílei de astadi!

Candu s'a nascutu Mantuitoriulu in Vifleimu se aretara angerii saltandu si bucurandu-se; dar' cui? dóra celoru avuti din Jerusalemu? Nu! — Pastoriloru seraci de pre campii Vifleimului! — „Ve vestimu vóue bucuría mare“ — le díse loru angerii cantandu: marire íntru cei de susu lui Domnedieu, pre pamentu pace si între ómeni buna-voíre!

Avutii nu multu бага in séma acésta vestire si chiamare la pace si buna-voire; ei suntu pré multu cufundati in gri-

giele acestei lume! Tare nimeritu ni-a aretatu acést'a Mantuitoriu lu in asemenarea sa, descrisa la Ev. Luc'a, unde, chiamandu unu domnu mare pre multi la cena, — unulu din cei chiamati dîse, cà nu póte veni, càci a cumperatu pamentu si trebue se-lu caute, alu doile cà 'si-a luat parechi de boi, alu treile, cà s'a însoratu..... etc., la ce Domnulu cenei dîse: „mergeti pre la crucile alitielu si aduceti seracii: orbi, schiopi....cátu se se umple cas'a“¹⁾.

Oh! câtu de fericiti sunteti dar' voi seraciloru, cari intru atát'a sunteti iubiti de Christosu! Pentru iubirea catra voi se nascù elu atátu de seracu! Cátu de mangaiatórie si fericítorie suntu cuventele lui despre voi: „fericiti suntu cei seraci cu spiritulu, cà acelor'a este îperati'a ceriuriloru; fericiti sunteti, cari acumu flamendîti cà ve veti saturá, fericiti sunteti cari plangeti, cà veti rîde!“²⁾

Candu a vorbitu Isusu cu avutii astfeliu? Candu i-a numitu pre densii „fericiti“? — Altcum se pare cà vorbesce catra densii! „Vai vóue, le dîce loru, cari ve saturati acum'a, — cà veti flamendî, vai vóue cari rîdeti, cà veti plange.....etc.“

Pretiuíti-me acum'a, Iub. m., cu ascultarea vóstra pana-ce ve voiu aretá pre scurtu, cum e Isusu celu mai scumpu benevoitoriu si ajutatoriu alu seraciloru, despre-ce in partea

II.

Acei ómeni, cari nu cunoscu de locu, seau fórte pucinu asfediementele religiunei nóstre crestine suntu tare nemultiamiti

¹⁾ Luc'a XIV. 24.

²⁾ Luc'a Ev. VI. 20.

cu dispusetiunile Domnedieesci facia cu împartirea bunurilor si averiloru între ómeni. Ei dîcu : au nu suntemu noi ómenii nascuti intru-'o forma? au nu suntemu filii unui si acelui tata cersescu? Pentru-ce dara unii se ínóte in prisosentia — pana-candu altii trebue se móra de fóme? Pentru-ce unulu abia traesce de pre o dí pre alt'a, ér' altulu in desfatari si gustarea toturoru placerilou? Acésta nu e dreptate! — dîcu ei.

Inse slabi si seraci in credentia suntu unii ce cugeta astfeliu! Pré întieptulu Domnedieu a rînduitu asia, cá omenimea se se tiena legata laolalta cu lantiurele unirei si a bune-i-ntie-legeri; pentru-cà ce socotiti, I. m., ce ar' fi de omenime déca toti ómenii ar' fi in un'a forma de avuti, de tari si puternici aci pre pamentu? cene ar' fi atunci domnu, cene sierbu? cene domnitoriu, cene supusu? toti ar' fi mari, toti tari, — ar' fi un'a amestecatura mai mare cá cea dela turnulu Babilonului! Dá, asia vrù Dreptatea vecinica, pré bunulu Domnedieu: cá omu cu omu se vietiuésca, omu cu omu se se ajute, se se nutrésca si mantuésca. Avutulu se nu uite de seracu, acest'a se-'si implenésca detoriéle si lucrurele sale in modu onestu facia cu acel'a si asia si unulu si altulu se-'si cascige pana cu sudóre drépta!

E dreptu, cà Domnedieu a lasatu se cada manna din ceriu si se vena pôturnicele cá plói'a poporului israeltenescu in pustía; e dreptu, cà pre profetulu seu Ilie l'a saturatu in fómetea cea mare, candu nu a ploatu pre pamentu 3 ani si 6 luni, cu pane adusa de corbi; e dreptu, cà Mantuitoriulu cu 5 pàni a saturatu 5000 de ómeni, — tóte aceste si alte multe suntu adeverate; inse noi nece-decatu nu potemu se asceptamu de acestea întemplamente facia cu noi, càci Domnedieu numai atunci le-a aretatu, candu a fostu de lipsa se-'si arete celoru necredientosi domnedie-irea si atotu-poternici'a sa. Dela noi se poftesce, cá fiacare se lucramu pre cátu ne servescu poterile si se traimu cu sudórea drépta! Este dara un'a lege naturale, carea dictéza si aréta de-

torentiele ómeniloru între sene, este un'a lege scrisa pre tablele animei fiacarui'a, carea spune avutului se ajute pre seracu si acestui'a se traiésca onestu si intru dreptate! Acésta lege o vedem sanctionata si in s. scriptura in fórte multe locuri.

„Pléca-'ti urechi'a Ta fora superare seracului — díce Ecclesiastulu — si i dà lui ce esti detoriu“¹⁾. Ce! Intieptulu nu díce: dà seracului ce si câtu voiesci, cì: ce esti detoriu! De acì se vede, cà spriginirea si ajutorarea seraciloru e un'a detorentia adevérata a celoru avuti! Si déca erá cunoscuta acésta detorentia in Legea vechia, cu câtu mai tare trebue se fia pretiuita in Legea darului? Au nu e Isusu Domnedieulu iubirei? Au nu a pusu elu de temelía si fundamentu ínvetiaturei si religiunei sale, — si deací a mantuirei, — iubirea lui Domnedieu si a de-aprópelui? Au nu elu a dísu prin ínvetiátulu seu Joanu: „déca cenev'a e avutu si vede pre unu lipsitu si-'si ínchide anim'a din aintea lui, va fí in elu iubirea lui Domnedieu?“²⁾ Au nu a pusu elu mai mare apèsu totu-dé-un'a pre cuventele, prin cari a aretatú detorentiele avutului catra seracu? Cetiti numai capulu XXV. din s. Evangelistu Mateiu unde se descrie judecat'a de obsce! „Departatí-ve dela mene, blastematiloru in foculu de veci, — díce elu catra cei neindurati, — càci am flamendítu — si nu mi-ati datu se manancu, am ínsetosiatu — si nu mi-ati datu se beu, in prensóre am fostu — si nu m'ati cercetatu....“ etc.

Dar' nu, — Christosu nu va vorbí astfeliu numai la judecat'a cea din urma catra cei íntariti si sgárciti la anima, cì elu si astadí vorbesce totu asia prin gurele preotiloru basericeii sale.

¹⁾ Eccles. IV. 8.

²⁾ I. Joanu.

Eu v'am scosu pre voi din nóptea négra a pe-
catului, — dîce elu astadí prin baseric'a sa — v'am man-
tuitu de mórtea vecinîcá, eu mi-am versatu san-
gele pentru voi, — sufletulu mil'am pusu pentru
ale vóstre; v'am cascigatu împerati'a vietiei
vecinice — si déca asiu flamendî, óre voîre-ati
a-mi alená fómea, déca asiu fi golu óre îmbracá-
m'ati, déca asiu fi bolnavu seau superatu — óre
venire-ati la mene se me ajutati si mangaiati?
Dar' vedeti, eu sîm de-adrépt'a Tatalui — si to-
tusi am lipsa de ajutoriulu si mangaiarea vóstra,
nu pentru mene, cî pentru seracimé, pentru-cá
seraculu e sociulu meu, prietenulu meu, de fla-
mendiesce elu si eu flamendiescu, de e bolnavu,
si eu sum bolnavu, de însetosiéza — budiele mele
inca ardu; de trageți ajutoriulu dela cel seracu
— pre mene inca nu me ajutati! „Aminu, Aminu
dîcu vóue, ce ati facutu unui'a din acesti mai
mici mie mi-atifacutu!“¹⁾

Si oh! cátu de multu se va rusiná la judecata lumea prin
fiulu lui Domnedieu, lumea acésta sumétia si sburdalnica. Omulu
sumeti si sgârcitu nemicu are la sene, ce se nu fia primitu dela
Domnedieu, precum dîce Apostolulu: „ce ai tu omule, ce
se nu fi primitu si déca ai primitu — ce te laudi
cá si cum nû ai fi primitu!“²⁾

Uite-se numai sumetiulu si avutulu sgârcitu la eslea, unde
jace astadí Mantuitoriulu de curèndu nascutu! „Privesce —
dîce s. Gregoriu — fiulu vecinicu de curèndu nàscutu

¹⁾ Mat. Ev. XXV.

²⁾ Cor. IV. 7.

a Parentelui a îmbracatu form'a micimei nóstre pentru-cá se umilésca pre sumetiulu avutu!"

„De pre acum'a striga elu — inca in léganu, — díce s. Bernhardu — cuventele: „invetiati dela mene, cà blandu si umilitu sùm“ — si pentru-ce te încerci tu omule misielu de a fí mare — pre candu Domnedieulu ceriului s'a facutu micu pentru tene?“ Uite-se numai sumetiulu si avutulu sgârcitu in esle, in ea jace Mantuitoriulu lumei, elu vede crucea, ce-lu ascépta, pre carea trebuie se-si verse sangele pentru omulu pecatosu!

Parente! — pare-cà díce acum'a in esle — parente, omulu a pecatuitu, — éca fiulu teu trebuie se patimésca pentru elu! Ómulu nu póte face destulu dreptatiei tale si de-acea éca eu m'am nascutu — primesce-me de jertfa pentru densulu; parente bune, de pre acum'a 'mi curgu lacrimele patimeloru mele, de pre acum'a mi se cioplesce crucea, carea trebuie se o stropescu cu sangele meu! Oh! óra multu dorita, veno mai de graba veno! cá se potiu mantuí pre fratii mei, pre sororile mele! De pre acumu 'mi prevedu pacharulu patimeloru mele, oh, déca l'asiu poté bé numai decátu! Óra multu dorita veno de graba veno, cá se-lu potiu golí pana in fundu!

Éca sumetiule si avutule sgârcitu, — contenua elu in esle, — éca imperatulu teu se afla intre ai sei, dar' ai sei nu l'au primitu, eslea este léganulu seu, animalele necuventatórie insociatorii sei! Oh! lume sumétia, carea atát'a vréi a te inaltia — parascesce-te de sumetia, uita-te la mene, la crucea mea si de vréi a-mi urmámie:

la peda-te de tene, lia-ti crucea si-'mi urméza mie!

Se dîcemu sî noi, I. m., la aceste cuvinte: Oh, Mantuitoriile cum nu me voiú rusná si umilí eu candu te vedu pre tene cá Domnu alu ceriului si alu pamentului jacându in esle? cum m'asiu poté eu redicá si sumetî inaintea lumei — uitandu de fratii mei cei seraci — candu Tu cá Domnedieu te umilesci a luá tipulu sierbului! Oh, Domnedieule déca neme nu póte fi fericitu, decátu numai déca vá fi asemenea tie -- atunci trebuie se fugu la umilintia, càci Tu ai disu: „de nu ve veti umilí si de nu veti fí cá pruncii nu poteti intrá intru imperati'a lui Domnedieu“ ¹⁾. Decurèndu nascutul Mantuitoriu este acelu umilitu, Iubitiloru, carui'a trebuie se-i urmamu si noi! Infricosiéza-te dar' tu sumetiule, avarule si boieriule, inse bucura-te tu umilitule, darnicule si seracule, càci care va fi cá acestu pruncu — acel'a va fi mai mare intru imperati'a ceriurilor!

Ascultati voi fii ai comoriloru si avutiiloru ce trebuie se faceti pentru mantuirea vóstra!

Induráti-ve spre cei seraci si-i ajutati intru necasurile loru, cà-ci acel'a, care dà seracului dà imprumutu lui Domnedieu, care dupa capitalu micu — platesce cameta mare si vecinica! Vedeti: Mantuitoriulu lumei prin nascerea sa cea seraca Ve aréta, cà lucrurile aceste lumesci, ce in sene se vedu a fí de mare pretiu, nu platescu chiaru nemicu déca nu se întrebuintiéza spre dobandirea fericirei vecinice! De-acea striga sî profetulu Danielu cu versu înaltu: „rescumpera-'ti peccatele t'ale prin elemosine (pomene) si înduràri.“ — Audíti apoi ce ve striga sî Mantuitoriulu: „fericiti suntu cei înduratori

¹⁾ Mat. Ev. XVIII. 3.

cà aceea voru dobandí indurare“; faceti-ve prieteni din mamon'a nedreptatiei venindu intru ajutoriu celoru lipsiti, cá asia se ve poteti mantú sufletele vóstre!

Ér' voi seraciloru adunati-ve in giurulu eslei nascutului Mantuitoriu, càci angerulu ve vestesce cá si pastoriloru „asta di Vi s'a nascutu Mantuitoriu — Christosu Domnulu!“ Elu e prietenulu vostru celu bunu, pentru iubirea vóstra s'a facutu elu omu, pre voi ve pretiuesce mai multu cá pre puternicii lumei, pre voi v'a iubit elu in tóta viéti'a sa, elu a impusu celoru avuti legi aspre cá se-'si împartia cu voi prisosentiele sale, amenintiandu-i cu mórtea vecinica déca nu voru fi catra voi induratori!

Bucuráti-ve si saltati împregiurulu eslei, si suspinele si lacrimcele vóstre se se prefaca astadi in cantece de bucuría si desfatate. Seau déca tocmai voiti se plangeti preste necesurele vóstre — plangeti, càci si Mantuitoriulu plange in esle; dar' aceste lacrimi a vóstre se voru preface in margaritarie scumpe in o alta viétia, carea Vi-o-a pregatitu elu cu nascerea sa, unde, precum díce Mantuitoriulu, cei dintai voru fi pre urma, si cei pre urma — voru fi àntài! Aminu.

SILVIU B. SOHORC'A.

Predic'a XLIII.

La Nascerea D. N. Isusu Christosu (S. Craciunu).

Éta vestescu voue bucuria mare care va fi la totu poporulu. Cà s'a nascutu voue astadi Mantui-toriu, carele este Christosu Domnulu in cetatea lui Davidu. **Ev. Luc'a c. 2. v. 10—12.**

„Sese veselésca ceriurile, si se se bucore pamentulu de faci'a Domnului (Psalm. 95, v. 11—12). Acestea cuvente ale încoronatului profetu le canta maic'a baserica cu toti filii sei in sant'a di de astadi! Si nu fora causa, — pentru-cà diu'a de astadi e di de bucuria, acést'a di o asceptáu cu nerabdare sufletele profetiloru si a cuviosiloru Testamentului vechiu. Acést'a e diu'a renascerei dreptatii, diu'a promisa de Domnedieu in paradisu, diu'a asceptata de tóta zidirea!

Cu câtu a fostu mai mare nenorocirea si pedéps'a urmata prin caderea protoparentelui Adamu: cu atât'a e mai mare bucuri'a si mangaiarea in carea ne impartasesce Domnedieu astadi prin tramiterea in lume a filiului seu.

Scimu, I. m., cà omulu celu dintâiu amagitu de diavolulu, a calcatu porunc'a domnedieésca, si asia pomulu vietiei s'a prefacutu in pomu de blastemu si de mórte, pecatulu sumetiei a ruptu legatur'a intre Domnedieu si omu. Portile raiului s'au închisu, si omulu — zidirea cea mai alésa, facuta dupa tipulu Ziditorelui, perfectiunea tuturor zidiriloru voindu a se redicá la o marire oprita, a caditu intr'o nefericire fora capetu. Si asia omulu caditu plange amaru intru slabitiunea sa, se svârgole dupa o potere mangaiatória, cá si moribundulu caditu si rânitu in man'a lotriloru, asceptandu din órecare parte ajutoriu. Neci cà s'a însielatu; pentru-cà lacrimelè si suspinele celoru din umbr'a mortii: „veselésca-se ceriulu deasupr'a sinuorii se rourèdie dreptatea, se resara pamentulu,

si dreptatea se resara impreuna“ (Isai'a c. 45, v. 8). a strabatutu preste tóte ceriurile pana la tronulu Majestatiei domnedieiesci. Si a cautatu dintru inaltíme bunatatea nemargenita la suspinele moritoriloru dicúndu: „Dávoiu mantuire in Sionu, si intru Israelu 'Mi va fí marirea mea.“ Domnedieu s'a pogoritu spre descoperirea taineloru mantuitórie, díce Spiritulu Santu la Isai'a (c. 54, v. 5): „Domnulu Savaoth este numele lui, si celu-ce te mantuesce pre tene. Elu este Domnedieululu Israelu, Domnedieu a totu pamentulu se va chiamá.“

N'a venitu Christosu in lume fora veste, I. m.; profetii Testamentului vechiu înspirati de Spiritulu Santu i-au predisu venirea lui cu sute si mii de ani mai'nainte. Si o minune mai mare decâtu tóte minunile! „Cuventulu trupu s'a facutu, si s'a asediatu intru noi“ — si celu nefacutu s'a umilitu mai multu decâtu angerii a luá trupu omenescu. Díorile de adni-au adusu díu'a cea stralucita, din care a esitu adevverulu vecinicu „Isusu Christosu“ -- „Si am vediutu marirea lui cá marirea unui'a nascutu dela Tatalu, plenu de daru si de adevveru“ (Joanu c. 1, v. 14). — Díu'a de adí a imprasciatu negur'a intunecósa a neascultarei, care amenintiá sufletele cu osénda sí mórte vecinica, si ni-a redatu frumseti'a cea dintâiu, redicandu firea omenésca éراسi la marirea cea promisa!

Astadi vene, I. m., fíiulu unulu-nascutu dela Tatalu, vene cá se încépa lucrarea cea mare a împacarei Ziditoriului cu zidirea — facatoriului cu faptur'a, vene cá se arete prin fapte iubirea s'a si prin invetiaturi vointi'a Parentelui cerescu.

Se cuvene dara, Iubítii mei, cá se strigamu cu Apostolulu neamuriloru: „Plecu genunchii mei catra Domnulu nostru Isusu Christosu, dintru carele totu neamulu in ceriu si pre pamentu se numesce“ (Efeseni

c. 3, v. 14 - 15). Si' érase se dicemu cu Psalmistulu' si se strigamu: „Dintru adêncuri amu strigatu' catra tene Dómne, Dómne audiversulu meu!“ si nu ne lasá pana in capetu se périmu intru fora de-legile nóstre!

Se cuvene dara, Iubitii mei, cá astadi' micu cu mare se ne veselimu deimpreuna cu angerii si pastorii din Viflaimu, serbandu nascerea celui nascutu din Vergura, care a sdrobitu capulu sierpelui celui vicleanu.

„Vedeti! Im., ce feliu de iubire ni-a datu nóue Tatalu, cá fii' lui Domnedieu se ne chiamamur!“ (Joanu, Epistol'a I. c. 3, v. 1); pentru ace'a cu o anima se dicemu: Christosu se nasce se-'lu marimu, pre Christosu din ceriuri venindu' la noi se-'lu íntempinam, pre Christosu vediendu-lu. cá se scobóra la noi se ne ínaltiamu cu bucuria, se-i cantamu Domnului cerescu' totu pamentulu, si eu' veselía laudandu-lu, ca intru noi s'a preamaritu. Fiiului celui nascutu din Tatalu mai nainte de veci, si adi' din Fetóra intrupatu fora sementia, celui Christosu Domnedieu se-i strigamu, cel'a ce ai ínaltiatu fírea nóstra, santu si bunu esti Dómne in' vecii veciloru. Aminu.

Joanu Bochisiu,
preotu romanu in Mic'a.

Predic'a XLIV.

La santíre de Baserica.

Veselitu-m'am de cei ce mi-au dísu mie' in
cas'a Domnului vomu merge. **Psalmu CXXI**

De câte-ori am privitu la acésta Baserica nóua si bene-
cuventata, de atâtea-ori mi-au resaritu in mentea si anim'a mea

cuventele încantătorie ale coronatului profetu Davidu, că se me veselescu și eu de cei ce mi-au dîsu mie: în cas'a cea nouă a Domnului vomu merge! Și ôre acumu, pré demni ascultatori, nu ni bate anim'a de o bucuria îndoita, candu cu ajutoriulu lui Domnedieu amu potutu pasi în acésta Baserica nouă, onorabila, și démna spre a fi casa lui Domnedieu, și luminata de a primí într'ens'a Sionulu celu domnediescu?! Și ôre voi cei, cari v'ati pusu tóta sirguinti'a pentru de a-o zidi, voi turma cuventatória, voi credentiosi din acestu satu, càror'a Atotupotentele v'au ajutat a o sevêrsi în pace: înainte de acést'a cu vr'o câti-va ani, au nu erâti de-o parte pleni de bucuria vediendu că a-ti potutu pune pétr'a temeliei, și de alt'a érași au nu ati fostu cuprensi de o grigia destulu de mare, că în câta ostenéla ve vá costá sevêrsirea ei?! — Și éta acumu, că spre marirea lui Domnedieu, spre folosulu sufletescu alu vostru, vóue și urmatoriloru vostri ati zîditu Baserica onorata lui Domnedieu și ómeniloru!

Asia este! Adeverate voru remané în vécu cuventele Rescumperatoriului și facatoriului legi nóstre Isusu, că: unde voru fi doi seau trei, fie numai în numele Domnului, adunati, acolo va fi cu densii și ajutoriulu celui Pré-inaltu. Și acumu carele nu se ar' veselí intru anim'a s'a; candu poporulu jidovescu 14 dîle a serbatu și s'a veselitu (I. Imp. VIII. 65) dupa-ce s'a gatatu Batic'a lui Solomonu! Nu e destulu numai un'a óra spre bucuria, dupa atât'a acceptare și ostenéla ce ati avutu pana acum ce ati ajunsu și amu ajunsu dimpreuna că se o vedemu asia frumusu edificata! — Scíu, iubitoru, și ace'a, că dóra în tóta viéti'a vóstra nu ve-a strabatutu la audiu asia dulce resunetulu clopoteloru că în demanéti'a acestei dîle, în care acelea v'au chiamatu că pentru prim'a-óra se fiti de facia la sant'a Liturgia, în acésta baserica pré onorata. Cum se nu ve îmbucurati, ajungându odata tempulu acelu doritu de a poté intrá în acésta Casa, ajungandu ór'a, în carea se ve poteti îndulci din nectarulu acestei serbatória

a santîrei acestui Sionu domnedieescu! — Bucurați-ve dar' dreptiloru in Domnulu!

Se vedemu inse, demni asc., și isvorulu bucurîei nôstre, carele din tôte celea dîse pana aci usioru se întielege că nu pôte fi altulu, decâtu : grigi'a pentru buna-starea santeloru Baserici. Deci si eu ve voiu cuventá :

I. Despre începutulu și urdîrea Basericeloru; II. despre onorarea acestor'a. Fîti cu luare amente!

I.

Despre începutulu Basericeloru, precumu și despre urdîrea altoru mai multe lucruri ce acumu suntu marite inaintea nôstra nu potemu aretá cev'a adeverentia neîndoitiósa; neci chiar' Istori'a, mam'a acést'a a intemplariloru, nu ne scîe spune loculu ori tempulu, unde și candu se se fie radicatu antaia-óra Baserici, — că-ci numele acest'a „Baserica“ e mai vechiu între némuri decâtu se fia și cugetatu cenev'a despre atare zidire, cladire seau edificiu. Popórale celea vechi dîceau că Baserica e totu ceriulu ce se vede, Baserica au numitu loculu acel'a unde se sevêrsîau lucrurile onorarei de Domnedieu, — și in întielesulu acestu din urma s'au numitu și locurile acelea de Basereci, pentru-că indata la începutu Domnedieirea s'a onoratu prin jertfe. Au nu scimu că cei antaiu-nascuti: Cainu și Avelu mai ingraba a datu jertfe inaintea lui Domnedieu decâtu se se fie rogatu?! Firesce că dintru începutu nu avéu locu anumitu pentru aducerea jertfeloru sale, cî acele le aduceau acolo, unde le veniá in mente de a multiamí domnedieirei. Ce e dreptu, ómenii din mentea loru socoteau dupa-ace'a, că pre dealuri, seau pre vêrfu de munte se-si arete și se-si ardia jertfele s'ale, socotindu că voru fi mai aprópe de Domnedieu, neprependu cu mentea loru cea slaba, că Domnedieu e de facia in totu loculu. — Cu adeveratu inse, că in mo-

đurile si indatinarile acestea a onóramei de Domnedieu nu se aflá neci o asemenare a Basericeloru si in deosebi a Cultului nostru.

Noe a fostu celu dintáiu carele a ziditu altariu, si cu ardere a jertfitu pre acel'a, si fiendu cá la inceputu jertféu si vite seau alte animale menite spre jertfire lui Domnedieu, numai decátu a venitu la ace'a judecata, ca acelea nu se cuvene a le-lasá numai afora dupa datin'a lorú de unde se le póta rapí si férále selbatece, deci au redicatu altare mai susu, care apoi deimpreuna cu unu locu mai estensu din giuru le-au ingraditu cá se nu póta strabate neci furii la ele, mai in urma cá se fie ferite jertfele lorú si de paserile ceriului, le-au acoperitu si pre deasupr'a, — asia cu încetulu neamurile cari se asiediáu intr'unu locu, 'si facéu corturi, jertfelnice statornice, pana-candu popórale cari dupa datinele lorú se stramutáu dintr'unu locu intr'altulu 'si facéu asemenea altare de portatu cu sene. Abiá credu cá trebue se amentescu, cumcà bisericele dintru inceputu nu avéu neci o forma, mai tardíu desvoltandu-se tóte, si cladirea bisericeloru inca s'a facutu dupa óre-care forma, pana-candu apoi mai tardíu Imperatulu Solómonu a ziditu o baserica pompósa spre infrumsetierea carei'a n'a crutiatu neci aurulu si argentulu.

Si acumu, prea demni Ascultatori, înainte de ce asiu inchiá acést'a parte a cuventarei mele, — cu fierbinte zelu dorindu a strabate la anim'a fiesce-carui'a dereptu-credintiosu, — Ve rogu cá noi totu-dé-un'a se ne deschidemu manele nóstre candu este vorba despre zidirea unoru biserice si se daruimu pre sém'a acelor'a, cá-çi déca se cuvene cá se ne aretamu supusi si cu reverintia facia de domnii pamenteni cu atátu mai vértosu se cuvene cá se ne aretamu iubirea si reverinti'a nóstra facia de Domnulu domniloru, zidindu si infrumsetiandu santele biserici, — fiendu conșinsi cá: celu ce îmbraca baseric'a, acel'a îmbraca trupulu celu firescu alui Christosu, — pentru-ce érasí ve rogu si intrebú Prea demni Ascultatori, cá: déca dorimu noi pre a nóstra

séma, si ne nisumu a ne face case frumoase; cu câtu e mai de doritu cá se fie mai alesu si mai de onoratu locasiu acel'a, in care ne inchinamu Atotupoternicului Domnedieu.

Cu unu cuventu, de câte-ori se invehiescu ori se strica santele baserici, de atâtea-ori se grabimu in locul celoru invehite a redicá alte baserici frumoase si cuvenintiose dupa esemplulu acestoru credintiosi, carii si-au implenitu cea mai nobila si santa detorentia crestinésca!

Si acumu se vedemu, Iubitii mei, cum trebuie se fia onorarea santeloru baserici!

II.

Macaru-cà, precum mai susu am cuventatu nunumai intr'unu locu si-au onoratu neamurile domnedieii sei, cì dupa împregiurari si unde au voitu, bá in legea nóua crestinésca insusi Rescumpeatoriulu lumei Isusu Christosu graiesce cà: Domnedieu fiendu sufletu seau spiritu curatu, inchinatorii lui cu sufletulu si cu adeverulu se-i se inchine; si este tempu adesea, candu crestinulu adeveratu-multiamitoriu in totu locul si tempulu 'si implenesce acésta detorintia, aducându-'si amente, cà Domnedieu in totu locul e de facia, cà: a Domnului e ceriulu, pamentulu, lumea si tóte celea dintr'éns'a: totusi nóue cá ómeni cuprensi de/atâtea grigi ale lumei acestei'a se nu ne fie greu a marturisi, cà déca n'amu avé baserice, ne-amu uitá adese-ori, bá unii si asia, cu dorere dîcu, se uita de onorarea lui Domnedieu, se uita de baserica, si apoi, carele nu-'si are baseric'a de maica, acel'a n'are neci pre Domnedieu de tata!

Ca, ve intrebu Prea demni Ascultatori! ce alt'a se intempla in baserica, decátu cà: in santele liturgii se înoiesce neincetatu jertfa neincruntata, care óre-candu pentru pecatele lumei s'a adusu Tatalui cerescu pre muntele Golgot'a, — se propunu prin servitorii santului altariu, ori se invétia poruncile lui Domnedieu, ni se spunu detorintiele nóstre catra Domnedieu, catra noi insine

si catra deaprópele nostru, — se dà multiamita lui Domnedieu pentru benefacerile primite in totu tempulu. In sant'a baserica se imblandiesce Domnedieu pentru fora-de-legile nóstre, si se róga a dá celea bune si de folosu pentru totu insulu! In sant'a baserica se administréza santele taine, cá totu atâtea izvóre ale darului domnedieescu, — in sant'a baserica se aduce nou-nascutulu pruncu si se spala cu ap'a botezului, dupa ace'a prin santulu miru se întaresce intru credenti'a sa, cá ace'a se-o marturisésca in tóta lumea si inaintea ori-si-cui, -- prin sant'a marturisire curatiendu-se de pecate 'si hranesce sufletulu seu cu panea cea angerésca, cu sant'a cuminecatura spre viéti'a de veci, — sant'a Baserica se róga pentru cei bolnavi si nepotentiosi, — inaintea santului altariu se benecuenta barbatulu si femeli'a, cari se juruescu cà pana la mórte si in bene si in reu se fie credentiosi unulu catra altulu, — in sant'a baserica se sântiescu preotii. Ba nu voiu trece cu vederea neci clopotele, cari pana suntemu in viéti'a acést'a, ne chiama aicea la unire fratiésca, éra candu ne stramutamu la vecinicia asemenea dau tristulu resunetu cà mórtea si-a seceratu préd'a sa — aducandu-ne amente de sórtea ce ne ascépta si pre noi! Si tóte aceste tocmele óre nu suntu spre folosulu, spre fericirea atátu a singuraticiloru, câtu sí pentru intrég'a societate omenésca? Nu este óre cuvenintiosu lucru de a multiamí lui Domnedieu pentru atâtea benefaceri, — candu sí ómenii ascépta multiamita unulu dela altulu pentru imprumutatele benefaceri? candu Domnedieu in daru, in cinste numai, si imprumutu ni dà de tóte! Si óre care dintre ómeni nu are lipsa de invetiaturi fericitórie pana e pre pamentu? candu omulu dela natura e ziditu asia cà se uita de sene adese-ori, si e mai plecatu dela fire a face reu decâtu bene, in câtu rari pasiescu pre cararea moravuriloru celoru bune! — In baserica se aduna, Prea demni Ascultatori, poruncitoriulu si supusulu, bogatulu si seraculu, aici cá fiii unui'a Parente cerescu se róga deimpreuna lui Ddieu!

Aici in sant'a baserica 'si aude fiesce-carele dîcundui-se:
ce tîe nu-'ti place, altui'a nu face!

Santa Baserica! carea esti asia vrednica de tóta onórea, tu esti caus'a bucuriei nóstre de adî! Tu vei stá si atunci candu noi nu vomu mai fî, si stai intru acestu neamu credentiosu carele cu iubire te-a ziditu, cunoscîndu pre Domnedieu si legea Lui! Fîi benecuventata dela Domnulu ceriuriloru! Fîe fericiti carii te iubescu pre tene! Fîe benecuventati toti acei'a, cari au condusu zidirea t'a cu sfatulu seu celu intieptu, si pomeniti din semintîa in semintîa aceli'a, cari au daruitu câtu de pucinu spre zidirea ta! Fîe benecuventati toti acei'a, cari numai au facutu cev'a spre gatirea t'a! Neci pre seracu, pentru ace'a cà a datu pucinu se nu-lu uitamu, pentru-cà prin daruirea lui de multe-ori 'si-a datu totu ce a avutu cá veduv'a cea bene-primita inaintea lui Isusu Christosu. — Dómne! Dómne! cauta din ceriu si vedi, si cerce-téza vini'a acést'a, carea o-a sèditu drépt'a T'a! si o benecuenta si de aici inainte, ca dupa sirguinti'a loru se fie placuti atátu aici pre pamentu inaintea T'a, câtu si dincolo de mormentu se Te preamarésca in veci netrecuti pentru rogatiunile neincetațe din acésta santa baserica. — Aminu.

Gregoriu Cardosiu,
parochulu Biczului.

Predic'a XLV.

Dominec'a XXIII. dupa Rosalie.

Cà in multe vremi 'lu apucá pre densulu, — si 'lu legá cu lantiuri de feru, si cu obedî padîndu-'lu; si sfârmându legaturile se goniá de draculu in pustîa.

Luc'a c. VIII. v. 29.

Sant'a Evangelia de astadî ne pune inaintea ochiloru un'a icóna fiorósa si spaimentatória!

Unu omu din tienutulu Gadareniloru, cuprensu de spiritulu

celu reu, intru-atât'a erá de torturatu si necasitu decatra acest'a, încátu nece cà mai poteá petrece in apropiarea familiei, amiciloru si cunoscutiloru sei; cì golu, fora neci un'a haina pre trupulu seu, 'si duceá dílele amare departe de societatea omenésca, prin pescere, afundími si mormente! In desiertu erá legatu decatra ai sei cu lantiuri de feru si cu obedí poternice, precum se esprima santulu Evangelistu, pentru-cá se-lu tiená in mediuloculu loru, cà-ci spiritulu celu reu le rumpeá pre tóte — ducându-lu prin pustía si desierturi pentru-cá se-lu póta chinuí mai reu si mai amaru!

Inchipuití-ve, I. m., si ve infiorátí de starea acésta dorerósa si nefericita a acestui omu!

Faci'a schimosita, ochii întorsi si întunecati, membrele góle, sucite, sdrobite si rupte, lips'a cunoscintiei de sene si ai sei, petrecerea singurateca prin locuri uritióse si desierte — éta, I. m., starea omului din sant'a Evangelia de adi!

Oh! ce dorere, ce nefericire!

Deavolulu, inimiculu fericirei, inainte — si pre tempulu lui Christosu eserciá un'a domnía poternica preste omenimea decadiuta si stricata; demonii cu legiónele 'si uniáu poterile necurate asupr'a singurateceloru persóne pentru de a le duce la prepastía, precum ne aréta acésta sant'a Evangelia de adi; reulu se pareá, cà are se triumfe asupr'a benelui, intunereculu asupr'a luminei; déca nu-cumv'a, dupa acea nópte négra si fiorósa, in acarei'a cétia petreceá omenimea dela cadere, s'ar' fi ivitu un'a Aurora dulce si blanda, carea prin purpurulu seu celu santu, a tramisu radiele mantuitórie a sórelui dreptatiei; déca nu-cumv'a, dicu, cea mai alésa decátu Cherubimii si mai marita fora de asemenare decátu Serafimii — Pré Curat'a Fetióra, — nu ar' fi nascutu pre Domnedieu-omulu Christosu, carele toturoru celoru din laturea si umbr'a mortiei, viétia le-a resaritu!

Asia e I. m. ! Prin venirea lui Christosu domni'a intunecului s'a respitu, aculu mortiei si a osendei s'a ruptu, chirografulu, pecatului s'a stersu; deavolulu inse, de-si rusinatu prin lumin'a adeverului, de-si invinsu prin sant'a cruce, ce e semnulu de triumfu contra lui, totusi elu si acum'a inca 'si redica capulu respoitoriu contra Ziditoriului seu, si cá unu furu ambla diu'a-nóptea, alesiuindu dupa calcaiulu omului, cá incurcandu-lu in latiarele sale, — se-lu abata dela legea Domnului si se-lu traga catra osenda !

Se vedemu, I. m., pre scurtu càile si ispitele deavolului, prin cari atrage pre ómeni astadf in volbur'a perirei !

Trebue se insemnu inainte de tóte acea impregiurare, I. m., cumcà deavolulu, cá unulu, care voiesce se respésca si derime imperati'a lui Domnedieu, se sémene neghina printre sementiele cele alese si curate ale credentiei, — venéza acele tempuri pentru de a insielá pre ómeni, in cari acestia aru trebuí, cá lapedandu tóta grigi'a cea lumésca, se'si inaltie cugetele loru de pre acestu pamentu catra ceriu aducându lauda, multiamita si pré-maríre Celui pré Inaltu pentru benefacerile primite dela densulu, si se verse rogatiuni ferbinti pentru dobândirea altoru daruri si bunetati nóue; dá, in dílele de Domineci si serbatori 'si fauresce si ascutiesce deavolulu armele sale cele mai puternice si mai necurate pentru de a seduce pre credentiosii lui Christosu, cá se uite de chiamarea loru, càci cugetati numai si socotiti, I. m., au nu in díle de Domineci si serbatori se facu cele mai multe pecate si nelegiuri, abateri si fora-de-legi?! Dar' se fimu pucinu cu luare amente !

A lasatu Domnedieu si sant'a Mama Baserica, cá dílele Domineciloru si a serbatoriloru se se onoreze decatra poporulu crestinescu prin retienerea totale dela lucrurile casnice, prin deprenderea lucrureloru domnedieesci, precum cu merge-

rea la sant'a baserica, cu cetirea seau ascultarea santeloru rogatiuni, cu prémarierea si laud'a Atotu-tienatoriului; inse ce se vedi alta in dïele nóstre intru credentiosii lui Christosu, decâtu un'a nepasare spaimentatória facia cu lucrurele, ce detorescu lui Domnedieu !

Am cetitu in sant'a scriptura, I. m., cumcà blastematulu rege Jeroboam, dupa-ce a luat cu puterea dela fratele seu Roboam, fetiorulu lui Solomonu, — ðiece sementie din poporulu israeltenescu pentru-cá se domnésca preste ele, — li-a opritu acestor'a mergerea la Jerusalemu unde avéu datena de a se închiná si jertfi in dïe de serbatori cu totii Domnului, cà-ci ðiceá elu intru sene : „ðeca voiú iertá eu cá Judeii celi supusi mie se mérga la Jerusalem pentru-cá se se róge si jertfésca, — atunci de buna-séma inimiculu meu Roboam, care domnesce acolo, i va abate dela mene si me voru restorná din domnía !“ Si éca tiranulu rege demanda a se versá doi vitiei de auru, — pune pre unulu in cetatea Danu, pre altulu in Bethel si striga cu tóta puterea : „nu ve suiti mai multu in Jerusalem, éca Domnedieii tei Israele, cari te-au scosu pre tene din tienutulu Egiptului!“ prin ce un'a multíme nenumerata din Judei a parasitu inchinarea Domnedieului celui adevveratu si au inceputu a serví idoliloru. — Chiaru asia se intempla si cu crestinii de adí I. m. ! Si ei in locu se-'si faca anim'a loru unu altariu curatu, pre care se jertfésca faptele loru cele bune Domnedieului adevveratu, — redica in acea alti idoli, cari i facu cá nece in dïele de Domineci si serbatori se nu-'si aduca amente de Domnedieulu loru ; si acesti'a idoli la cari se inchina si tamaiéza ei suntu grigiele si valurele, in cari se cufunda si ínóta, desmerdàrile in mancare si beutura, si fora-delegile cele multe, ce se facu decatra crestini mai cu séma in dïele cele sante ale Domnului ! Cà-ci : au nu in Domineci si in serbatori crestinii nostri se ingrivescu mai multu, cá ori-candu,

despre lucrurile lumesci ; ici unulu in tempulu mergerei la sant'a baserica alérgea in ruptulu capului de-alungulu satului cá se-'si cascige lucratori pentru lucrulu seu, seáu dóra cá se-'si mai adune din cametile cele gróse de pre la detorisii sei ; colea unu altulu petrece intru lenevía acasa seau fuge pre la vecini, unde petrecu tempulu celu santu in vorbiri desierte, hule si cleвете, cari departéza mentea si cugetulu dela Domnedieu ; au nu in Domineci si serbatori vedemu pre crestinii nostri intrecându-se care de care intru ospecia fora de cumpetu si beuturi fora de mesura ; au nu in aceste sante díle e mai îndesuita si mai cercetata carcium'a jidanului decâtu sant'a Baserica ; au nu sudàlmile, fora-de-legile si desfrênàrile, ce resaru din betia, inlocuescu rogatiunile, faptele bune si curatieni'a, ce ar' trebúi se domnésca intre crestinii cei adevirati ?!

Si ce suntu tóte aceste ? — Ve intrebu cu totu adensulu pre voi I. m. l. . . Vedu, cà nece unulu nu sciti seau nu cutezati a-mi raspunde ! Ve spunu eu dara. — — Atàtu aceste rele, câtu si altele, cari neci nu se mai pota amentí in acestu santu locu, suntu ispitele de avolului, prin cari departa pre ómeni de Domnedieu ! — Ce suntu jocurile si dantiurele, ce se facu chiar' in aceste díle ? Nemicu alta decâtu unu mediulocu deavolescu pentru de a insielá pre credentiosi ! Càci cene a invetiatiu pre popóru lu crestinescu la aceste si inca chiaru in aceste díle ? Au Christosu ? au Apostolii ? au Santii ?... Éca ne raspunde aci s. Efremiu S. dicându : „nu Petru, nu Joanu, seau altulu însuflatu de spiritulu santu, eí intru adevéru deavolulu celu vechiu cu mescesiu girile sale a aflatu tóte aceste.“ — Joculu in sene nu e pecatu ! — va díce cenev'a ! E dreptu, inse arare-ori si mai neci-odata nu e lipsitu de acest'a ! de-ace'a toti santii parenti dícu, cà elu nu e alta decâtu unu cercu, alu carui'a centru e satan'a ; un'a procesiune, acareia incepatoriu si fruntasiu e deavolulu ; ei dícu, cà joculu e fiulu

idololatriei, dîcu, cã e rîp'a, de pre carea cade omulu in intuneculu iadului! — Si cu adevratu! cãci cu joculu e impreunata sî beutur'a, cu beutur'a fora-de-legea si desfrînarea! De ace'a au dîsu si cei vechi: „unde e Bachu, acolo e sî Venerea“, adeca: unde e jocu si beutura, acolo e sî desmendare si reutate! Si éca tóte aceste le aflamu la crestinii nostri de astadî si inca in dîlele rogatiunei si santieniei, in dîlele laudei si pré-marirei lui Ddiu!

„A urítu anim'a mea serbàrile vóstre“ — dise Domnulu prin Isai'a profetulu catra poporul israeltenescu, — ace'a o dice elu cu dreptulu prin rostulu preotiloru catra poporul crestinescu, cãci crestinii nu le mai seversiescu spre marirea Domnului, cî spre bucurí'a si cascigarea iadului!

E adeveru, I. m., cã traimu in tempulu ispiteloru si patimiloru, si omulu, care nu se inarmeza in cêtr'a acestor'a curse diavolesci cu scutulu virtutiloru si a fapteloru bune — acel'a cade préda desiertatiuniloru acestei lume adeca diavolului. Si oh! pre multi mai inghite diavolulu cu vicleniele sale din flegiginti'a loru. Se nu mergemu mai departe, decatu se ne intrebamu noi insî-ne conscienti'a nóstra, noi, cari suntemu de facia in acestu santu locu: cã óre iubirea de Domnedieu, dorulu de rogatiuni ni-áu adunatu pre toti aci laolalta seau dóra altu boldu deavolésescu si necuratu?! — Respunda la acésta acele fetióre tenere, ce se vedu atátu de înbaltiate, instrutiata si impodobite: déca iubirea casei Domnului, dorulu de a versá rogatiuni calde Celui de susu le-a impentinatu se tréca preste pragulu acestui locasiu santu, si nu mai multu ispit'a diavolésca de a placé in ochii unui seau altui teneru?! — Marturisésca acei teneri ce se vedu atátu de peptanati si gatati déca nu au grabitu sî ei la baserica mai multu cá se véda facie frumóse seau din dorulu de a placé sî ei cuiv'a?!

Spuna acei barbatî in vrêsta, acele muieri tenere, déca in tempulu santeloru rogatiuni, in locu se se inaltie cu cugetele loru, impreuna cu preotulu, la scaunulu cerescu, de unde vene totu

benele, — nu se uita mai multu in lături pre vecinii si vecinele sale, cá se le studieze si pretiuésca imbracamentele seau chiaru se rida de moravurile si misicarile loru?! — Dorere! Mai cá tóte acestea suntu adeverate. Tóte acestea suntu ispите diavolesci!

Vedeti dar', I. m., cumcà diavolulu si in dílele nóstre 'si intende cursele sale, pentru-cá se abata pre ómeni dela Domnedieu si se-i apropia de perire!

Ce ne remane dara, decátu cá se ne intarimu contra lui cu armele credenției si a fapteloru bune; decátu se stengemu din animele nóstre legiónele patimeloru rele, ce ne léga de celea trecutórie si desierte lumesci cá si cu nesce lantiuri si obedi — in tocmai cá pre îndracitulu din s. Evangelia de adí; ce ne remane se facemu alt'a, — decátu cá, in bútu ispitelóru diavolesci, — se ne inaltiamu cugetulu nostru cátu de adese-ori la Domnedieu, mai alesu in dílele sante de Domineci si serbatori, — rogandu-ne cá se-'si verse róu'a darului seu cerescu preste noi, cá se ne intarimu contra incercariloru dusimanóse ale diavolului „si cá lapedandu tóta necuratieni'a si poftetele lumesci — se traimu intru trezía, dreptate si cuvenentia. Aminu.

SILVIU B. SOHORC'A.

F O I S I O R A .

Poterea virtutiei.

Patru-dieci de secolu trecu pre deinainte
Si fiesce care 'si rechiana in mente,
Imperii, popóre, care nu mai suntu,
Care gemu uitate in negrulu mormentu;
Seau care lasara numai al' loru nume
Din sgomotulu mare, ce facura 'n lume!

Unde este Rom'a, unde e Aten'a?
Unde e Palmir'a, unde Cartagen'a?
Unde este Tirulu, unde e Sidonulu?
Unde Ecbatan'a, unde Babilonulu?

Unde este Césaru si Napoleone?
Unde este Brutus, unde e Catone?
Unde e Platone, unde e Socrate?
Unde-e Epaminond'a, unde Ipocrate?

Unu fumu, seau o umbra, unu nume, unu noru,
Unu pumnu de cenusia, visu amagitoriu!
Dar' ce! unu visu este bietulu moritoriu?
Unu nume remane din ori-ce poporu?

„Omulu e cá iérb'a, si dfilele lui
Róu'a demanetiei, flórea campului.“

Totu se stinge, piere, ómeni si popóre }
„Numai tu Virtute! esti nemorítória!
Numai tfe spaciulu si tempulu se 'nchina:
Cá si creatoriulu, tu, tu esti dieina!
Tu esti cá lumin'a sórelui frumosu
Ce n'o póte sterge noru intunecosu!
Norii cate-odata sórele umbrescu;
Inse ventulu sufa, norii se topescu.
Sórele apare multu mai radiosu
La apusulu dfilei, seninu, rubinosu!

C. D. Aricesculu.

Pro memoria.

O virtute! catu de reu esti intielésa tu decatra moritori! Candu vei domní tu sub numele teu celu adevveratu? — Candu ticalosii nu se voru mai serví de masc'a numelui teu? — Georgiu Sionu.

Deschideti istori'a si veti vedé, cá gintele celé mai glorióse si mai potinti, indata-ce au nesocótitu moral'a portata si pazita de religiune, au vesceditu, s'au uscatu si au cadiutu din culmea marirei loro, intócmai cá stejarulu de pre piscuri, pre care vermele stricatiunei a inceputu a-lu róde din radecina. — Dr. Gregoriu Silasí.

Ce'a ce vede si aude ceriulu, nu este decatu ce'a ce vede si aude poporulu, — ce'a ce poporulu resplatesce seau pedepsesce, este ace'a ce Ceriulu voiesce a pedepsi si a resplatí. Cascigáti iubirea poporului si veti cascigá poterea, — perdeti iubirea poporului si veti perde poterea. — Confucius.

Déca cercamu uciderile continue a principiloru greci si romani, déca esaminamu depradarea orasieloru si a popóraloru facuta numai decatra eli, déca privimu pre risipitorii Asiei Timur si Genghiscanu, -- vomu observá cá crestinatatiei potemu multiamí unu anumitu dreptu politicu in internulu staturiloru si anumitu dreptu internatiohalu in lupta. — Del' Esprit des lois. l. XXIV. c. 3.

CUPRINSULU

foiei

Predicatoriulu Sateanului Romanu.

Cursulu II. Anulu 1876.

A) Predice pre Serbatori.

Pagin'a.

I. La anulu nou	1.
II. Trei Santi Archierei : Vasiliu celu mare, Gregoriu Teologulu si Joanu gura-de-auru (Trei santi)	4.
III. La Vinerea mare (séca)	81.
IV. La invierea D. N. Is. Christosu (ss. Pasci) I.	97.
V. " " " " II.	101.
VI. " " " " III.	107.
VII. Inaltiarea la ceriuri a D. N. Is. Christosu (Ispasu)	121.
VIII. Pogorirea Spiritului Santu (SS. Rosalie) Diu'a I.	182.
IX. " " " " Diu'a II.	185.
X. Serbatórea SS. Apost. Petru si Pavelu (San-Petru)	222.
XI. La Adormirea Prea-Curatei V. Maria (Santa Mari'a-mare)	235.
XII. La Nascerea D. N. Is. Christosu (Cratiunu) I.	329.
XIII. " " " " II.	345.

B) Predice pre Domineci.

XIV. Dominec'a VI. dupa SS. Pasci (— a Orbului din nascere)	161.
XV. " I. " SS. Rosalie (— a totururu Santiloru)	207.
XVI. " IV. " "	246.
XVII. " VI. " " (— a Paralicului)	251.
XXVIII. " VII. " "	276.
XIX. " X. " "	281.
XX. " XXIII. " "	353.

C) Predice funebrele.

XXI. Cuventu funebrele rostitu la parastasulu Archiepiscopului si Metropolitulu-lui Alesandru Sterc'a Siulatiu, tienutu in Naseudu	12.
XXII. La inmormentarea unicului pruncu	22.
XXIII. Cuventu funebrele rostitu la inmormentareateologului Vasiliu L. Bausu	27 si 30.
XXIV. La inmormentarea unui jude comunalu	132 si 137.
XXV. La inmormentarea unui Preotu teneru	169.
XXVI. La mórtéa unui teneru de bune sperantie	179.

XXVII. Cuventare funebrala, — rostita la inmormentarea consiliarului reg. ung. Petru Manu	218.
XXVIII. La ori-ce ocaziune de morțe	229 si 233.
<u>XXIX. Memori'a Metropolitului Andreiu Siagun'a</u>	<u>265.</u>

D) Predice la diverse ocaziuni.

XXX. La inmormentarea unei veduve	286.
XXXI. La inmormentarea unui june	317.
XXXII. Despre judecat'a din urma	42.
XXXIII. La introducerea in parochia si la sierbirea missei I.	45 si 57.
XXXIV. Despre marturisirea pacatelor (Parenesa pentru Postulu-mare)	61.
XXXV. Despre sant'a Cuminecatura (Parenesa pentru Postulu-mare)	66.
XXXVI. La aniversarea eliberarii Romanului — ^{3/15} maiu —	113.
XXXVII. Despre sirguintia si trandavia — catra junimea scolara	126.
XXXVIII. Despre defaimare (Clevetire, Calumniare) — folosibila ori-candu	139.
XXXIX. Sublimitatea statului preotiescu	149.
XL. La santire de cruce	191.
XLI. La redicarea unei cruce la momentu	194.
XLII. Despre crescerea buna a prunciloru — folosibila ori-candu	201.
XLIII. La santirea temeliei unei biserice	297.
XLIV. La santire de baserica	305.
XLV. La santire de baserica	347.

E) Articuli bisericesci de diversu cuprinsu.

XLVI. Demnitatea Preotului	29, 53, 75 si 326.
XLVII. Ajunulu Cratiunului in Villaimu (<i>5 decembrie</i>)	31 si 37 .
<u>XLVIII. Scienti'a impreunata cu religiositatea face pre omu fericitu</u>	<u>261 si 292.</u>
XLIX. Judecat'a D. N. Is. Christosu	134.
L. Urari de fericire : Prea Santitului si Prea-luminatului Domnu Michailu Pavelu Episcopulu rom. gr. cat. alu Gherlei, la ani- versarea a trei'a a instalarei in seavnulu arhierescu (poesia)	52.
LI. Catra Dieime! (poesia)	73.
LII. Aducceti-ve aminate! „	112.
LIII. La umbr'a lui Emiliu S. Margineanu (poesia)	135.
LIV. Rogatiune (poesia)	166.
LV. Mortea „	232.
LVI. <u>Vioti'a</u> „	<u>294.</u>
LVII. Bogatulu si Cerstoriulu (poesia)	328.
LVIII. Poterea virtutiei „	359.
LIX. Pro memoria	168, 194, 264, 295 si 360.